

Seminar "Lõhilaste olukord Eestis"

Tallinn, Rahvusraamatukogu väike saal
10.01.2008

Lühikokkuvõte ettekannetest

Lõhe bioloogia ning arvukus Eesti jõgedes

(Martin Kesler, Mart Kangur, Mari-Liis Viilmann, Tartu Ülikool – Eesti Mereinstituut)

2007. aasta lõhe põlvkond on keskmisest nõrgem, mis võib olla suures osas mõjutatud ka väga kuivast 2006. aastast. Jägala, Pärnu ja Selja jões on lõhe looduslik sigimine endiselt ebaregulaarne ning vähearvukas. Regulaarne veerežiimi rikkumine näiteks Kunda, Keila ja Loobu jõel häirib nii sigimis- kui elutingimusi. Viimase 10 aasta jooksul on taastunud regulaarne looduslik sigimine Pirita ja Valgejões. Vähemalt osaliselt on taastunud looduslik lõhe sigimine Purtse ja Vääna jões.

Adaptatsiooni- alased teadusuuringud lõhel ning selle praktiline tähtsus

(Anti Vasemägi, Eesti Maaülikool)

Praeguseks säilinud Eesti lõhepopulatsioonid ning endised lõhejõed kus kohalik populatsioon on hävinud pakuvad unikaalse võimaluse adaptatsiooni-alasteks teadusuuringuteks, mis on hädavajalikud populatsioonide edukaks taasrajamiseks ning kaitsestrategiate väljatöötamisel.

Lahenduste leidmine lõhilaste jõgedel olevatele paisudele

(Rein Järvekülg, Eesti Loodushoiu Keskus)

Projekti tehniline abi vooluveekogude ökoloogilise kvaliteedi parandamiseks eesmärgiks oli kalade rändeteede avamine, sigimis- ja elupaikade parandamine (11 jõge, 35 paisu), Emajõe vanajõgedede suudmete avamine (19 vanajõge) ja meetmekava Esna jõe ökoloogilise seisundi parandamiseks. Enamlevinud väljapakutud lahendused on paisu lammutamine ja kärestike-koelmuala rajamine. Paisu säilitamisel kalarambi rajamine. Lahenduste elluviimisel probleemiks eelkõige puudulik seadusandlus, mis ei võimalda jõuda riigil mõistlikule kokkuleppele paisu omanikega. Paisu omanikud ei tunneta omandiga kaasnevaid kohustusi. Kohustused on ebaadekvaatselt väikesed ja samas seaduse puudulikkuse tõttu vaieldavad, olemasolevate seaduste ja kohustuste täitmist riik järjekindlalt ei kontrolli ega nõua.

Lõhilaste kudealade taastamine ja loomine

(Tauno Jürgenstein, SA Eesti Forell)

Kudealade taastamiseks saame elimineerida nende kadumise põhjused (piirata toitainete sissekannet veekogudesse, rajada settebasseine eesvooludele) või taastada elupaigad füüsiliselt (liigse taimestiku eemaldamine, põhja puhastamine taimejuurtest, kudealade rajamine, varjupaikade-kärestike loomine, hüdrormorfoloogilise

mitmekesisuse taastumisele kaasaaitmine). Jõe taastamise kunst seisneb jõe geomeetria järeleaimamises. Kasutatav materjal peab olema võimalikult looduslik ning voolujõududele tuleb anda võimalus tegutseda.

Lõhilaste püük ja seda mõjutavad tegurid

(Herki Tuus, Keskkonnaministeeriumi kalavarude osakond)

Lõhe ja meriforelli saak Eestis sõltub peamiselt püügipiirkonnast ning on suurim Soome lahes, kus püük baseerub peamiselt looduslikku päritolu sigimisrändel (püük sügisel) olevatel kaladel, mida toetab teatud määral kalakasvatustlik taastootmine. Eesti lõhe ja meriforelli saake mõjutavad nii Eesti kui ka teiste riikide asustamised ning seda ajalis-ruumiliselt väga erinevalt. Arvestades meie lõhe suhteliselt suurt väljapüügi osakaalu Läänemere lõunaosas võib oletada, et meie kasvatatud lõhe nn "bilanss" on negatiivne ehk siis meie asustatud lõhesid püüavad teiste riikide kalurid rohkem kui meie kalurid teistes riikides asustatud lõhesid. Asustatud meriforelli nn. "bilanss" tundub olema positiivne, mida soosivad peamiselt Eesti väikesed asustamismahud ning Soome suuremahulised asustamised.